

Colofon

Inhoud

Opdrachtgever Edge Technologies Development 1 B.V.
Postbus 87354
1080 JJ AMSTERDAM

Contactpersoon opdrachtgever

Project Edge Eindhoven
Betreft Special CFD Studie Windklimaat
Uw kenmerk -

Rapport B.2018.1535.14.R001
Datum 10 juli 2020
Versie 004
Status definitief

Uitgevoerd door DGMR Bouw B.V.
Casuariestraat 5
2511 VB Den Haag
Postbus 370
2501 CJ Den Haag

Contactpersoon

Auteur ir. D. (Dimitri) van der Werff
088 346 76 57
dwr@dgmr.nl

Projectadviseur ir. E.W.W. (Erik) Cremers
088 346 76 53
ecr@dgmr.nl
2e lezer/secr. MHU|OZU

ir. E.W.W. (Erik) Cremers
DGMR Bouw B.V.

Inleiding

Inleiding

DGMR heeft in opdracht van EDGE Technologies het Voorlopig Ontwerp (VO) van het nieuwbouwproject EDGE Eindhoven beoordeeld op het gebied van windhinder.

In dit document zijn de uitgangspunten, de meetmethode, de toetsingscriteria en de resultaten gepresenteerd van het ontwerp. De resultaten zijn beoordeeld volgens de criteria gesteld in de NEN 8100:2006 nl. ‘Windhinder en windgevaar in de gebouwde omgeving’.

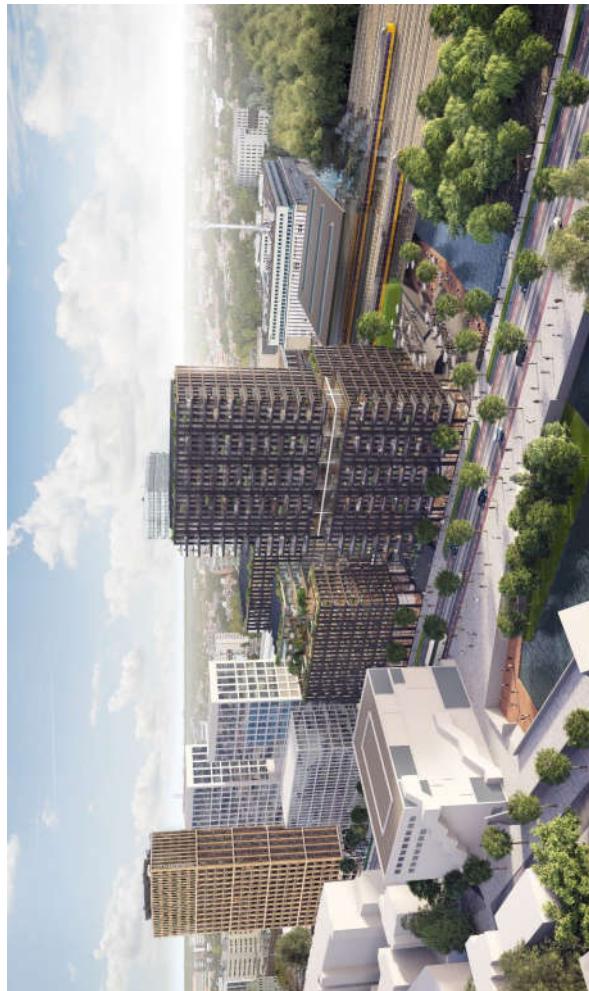
Het doel van het onderzoek is de impact op het windklimaat van het ontwerp op de omgeving inzichtelijk te maken.

Kader

Zowel aan windhinder als aan windgevaar worden op het moment geen formele, landelijk vastgestelde eisen gesteld. De gemeente Eindhoven heeft een eigen Hoogbouwbeleid.

Hierin is aangegeven dat op locatienniveau wordt gevraagd om een Hoogbouw Effect Rapportage (HER) op te stellen. Een onderdeel van deze HER is een onderbouwing van het effect dat het gebouw op het windklimaat op de locatie heeft.

Sinds 2006 wordt voor de beoordeling veelal gebruik gemaakt van de NEN 8100. Aan de hand van de NEN 8100 ‘Windhinder en windgevaar in de gebouwde omgeving’ kan het windklimaat bepaald worden. Dit wordt uitgedrukt in overschrijdingskansen per jaar (in procenten) waarbij de windsnelheid boven een bepaalde waarde ligt. Er wordt onderscheid gemaakt tussen windhinder en windgevaar.

Indicatieve impressie van EDGE Eindhoven MVA Architects

Criteria windonderzoek

Criteria windhinder

In de NEN 8100:2006 nl 'Windhinder en windgevaar in de gebouwde omgeving' worden duidelijke criteria gesteld om het windklimaat te beoordelen.

Voor windhinder worden verschillende kwaliteitsklassen (A t/m E) genoemd waarbij het gaat om de overschrijdingskans [%] van een windsnelheid groter dan 5 m/s.

De waardering van een kwaliteitsklasse is afhankelijk van de activiteiten. De gevoeligheid van personen voor windhinder hangt met name af van die activiteit.

Er worden drie activiteiten onderscheiden:

- Doorlopen, bijvoorbeeld op een parkeerterrein, ook een activiteit als voetballen past binnen deze activiteitenklasse.
- Slenteren, bijvoorbeeld in een winkelstraat of bij een gebouwningang.
- Langdurig zitten, bijvoorbeeld op een bankje in het park.

De beoordeling voor het lokale windklimaat op basis van de NEN 8100 is in onderstaande tabel weergegeven. De windstatistiek is conform de NPR 6097.

In bijlage 2 is een nadere toelichting opgenomen.

Criteria windgevaar

Er is sprake van een gevraagde situatie indien de wind op hoofdhoogte een uurgemiddelde windsnelheid heeft die groter is dan 15 m/s. De maatgevende windlagen kunnen dan snelheden bereiken van 20 tot 25 m/s. Het gevraarcriterium wordt bepaald door enerzijds de gemiddelde windsnelheid van 15 m/s en anderzijds door vlaggen tot 25 m/s op hoofdhoogte.

Ten aanzien van het beoordelen van windgevaar wordt de indeling aangehouden zoals weergegeven in de tabel hiernaast.

Situaties waarvoor een overschrijdingskans in procenten geldt tussen de 0,05 en 0,29 mogen alleen worden geaccepteerd als deze vallen binnen activiteitenklasse 1 ('doortopen'). Situaties met een overschrijdingskans in procenten groter en gelijk aan 0,30 zijn evident gevraagd en behoren te allen tijde te worden vermeden. Het publiek mag hier niet aan worden blootgesteld.

Voor plaatsen waar men voor kwetsbare groepen (bijvoorbeeld bejaarden, mindervaliden en kleine kinderen) een verantwoorde situatie wil bereiken, kunnen afwijkende eisen worden gehanteerd.

overschrijdingskans dat $v > 15 \text{ m/s}$ in procenten van het aantal uren per jaar	Kwalificatie en beoordeling
< 0,05	geen risico
0,05 - 0,29	beperkt risico
$\geq 0,30$	gevaarlijk

overschrijdingskans dat $v > 15 \text{ m/s}$ in procenten van het aantal uur per jaar	kwaliteitsklasse	activiteiten		
		1. doortopen	2. slenteren	3. langdurig zitten
< 2,5	A	goed	goed	goed
2,5 - 5,0	B	goed	goed	matig
5,1 - 10,0	C	goed	matig	slecht
10,1 - 20,0	D	matig	slecht	slecht
> 20	E	slecht	slecht	slecht

Situatie en model

Situatie

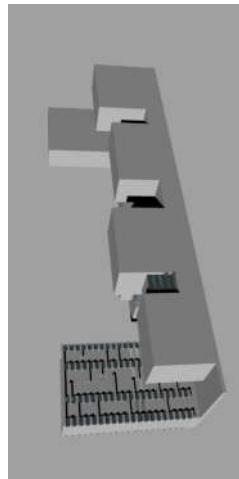
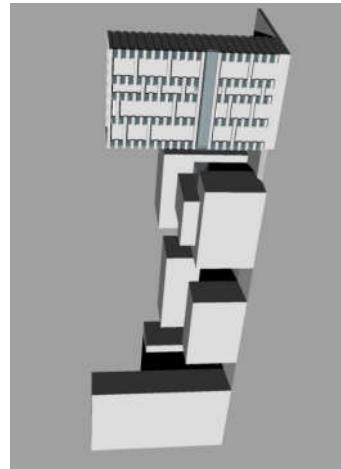
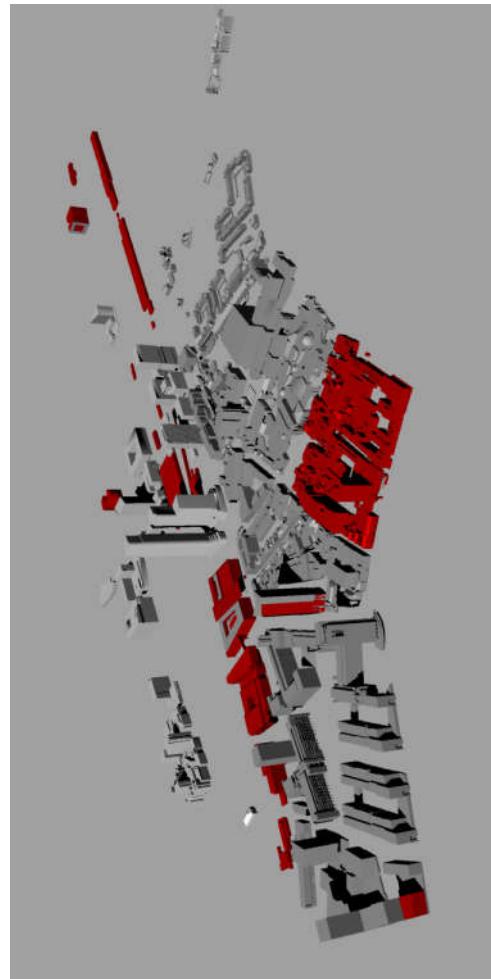
Bron: Google Maps

Het project EDGE Eindhoven betreft een ontwikkeling van werken en wonen op het zogenoemde 'Lichttoren fase 2' kavel te Eindhoven. Het kavel is gelegen tussen het spoor en de Stationsweg, tussen de Dommele en het recentelijk opgeleverde 'The Student Hotel Eindhoven'. EDGE Eindhoven betreft enkel een deel van de totale ontwikkeling (zie naastgelegen figuur).

De gebouwen staan beide op een gemeenschappelijke parkkeergarage, maar hebben verder geen fysieke kopeling. Het woongebouw omvat circa 15.000 m² BVO en bevat naast appartementen ook centrale entrees (met toegang tot liften en trappenhuizen), technische ruimten en commerciële ruimten op de begane grond. Het kantoorgebouw omvat circa 26.000 m² BVO en bevat naast kantoorvloeren ook een restaurant in de plint van het gebouw.

Model

Voor de berekeningen is gebruik gemaakt van het sketchup-model van MUSA van 10 juli 2019. Voor de omgeving is gebruik gemaakt van het model van de gemeente van 17 juni 2019. Daarnaast is met google maps en de AHN-viewer ([https://ahn.ahnviewer.de/](https://ahn.arcgisonline.nl/ahnviewer/)) de omgeving beoordeeld op juistheid.

Onderzoeksmethodiek

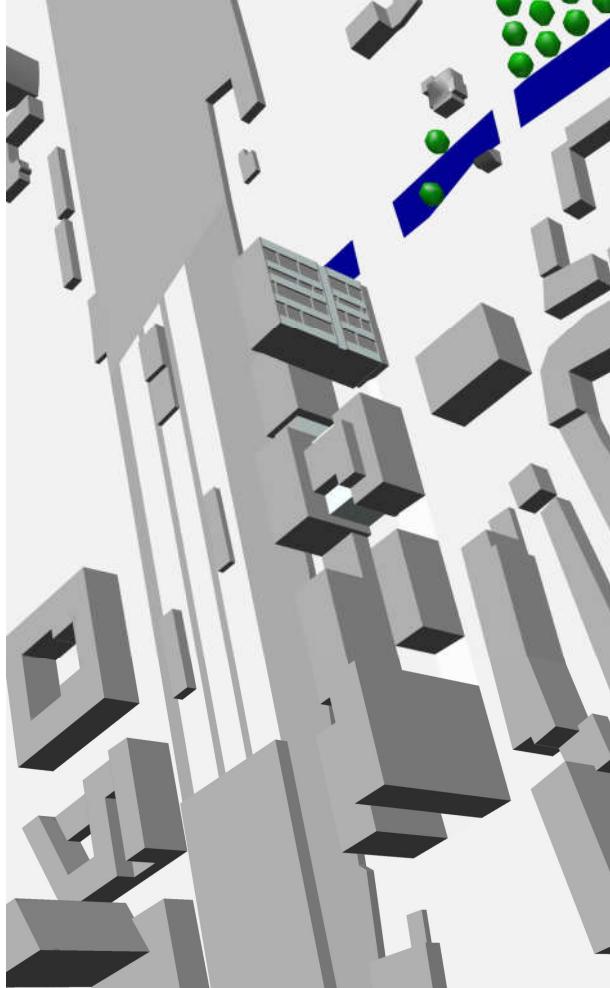
CFD

Voor het onderzoek is gebruik gemaakt van de methode Computational Fluid Dynamics, kortweg CFD genaamd. CFD maakt gebruik van numerieke rekenmodellen en algoritmes voor het oplossen en analyseren van problemen waarin stromingen van vloeistoffen en gassen een rol spelen. In dit geval wordt met deze methode inzicht verkregen in de luchstromingen rond gebouwen.

De berekeningen zijn uitgevoerd met het softwarepakket CFX versie 18.2. Het gebruik van CFD staat beschreven in de NEN 8100. De berekeningen zijn uitgevoerd met het RNG k-e turbulentiemodel.

Nauwkeurigheid

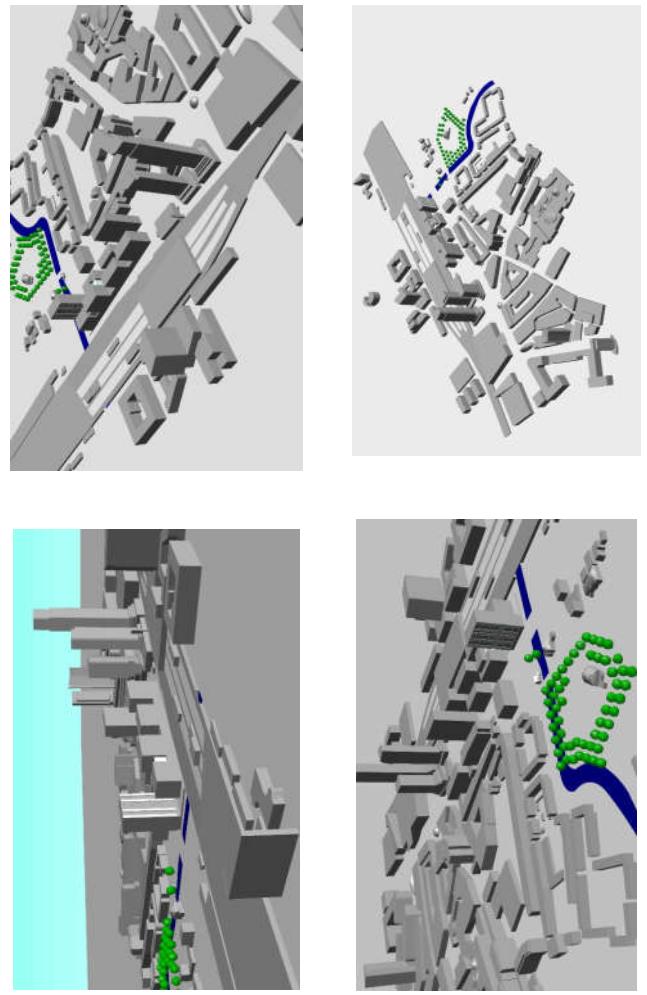
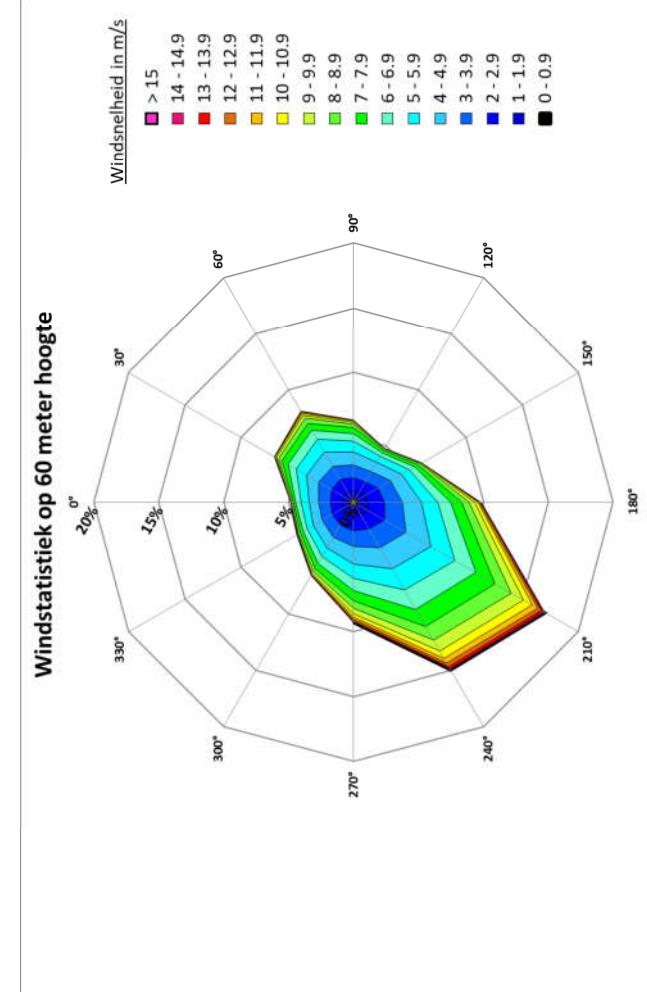
De berekeningen zijn voldoende geconvergeerd dat wil zeggen dat de numerieke fout voor de drukvariabele en de snelheidsvariabelen onder de 10^{-3} ligt. Voor de turbulentievariabelen ligt deze rond deze waarde. Bovendien is een aantal monitorpunten opgenomen om te zien of de waarden van variabelen constant genoeg zijn.

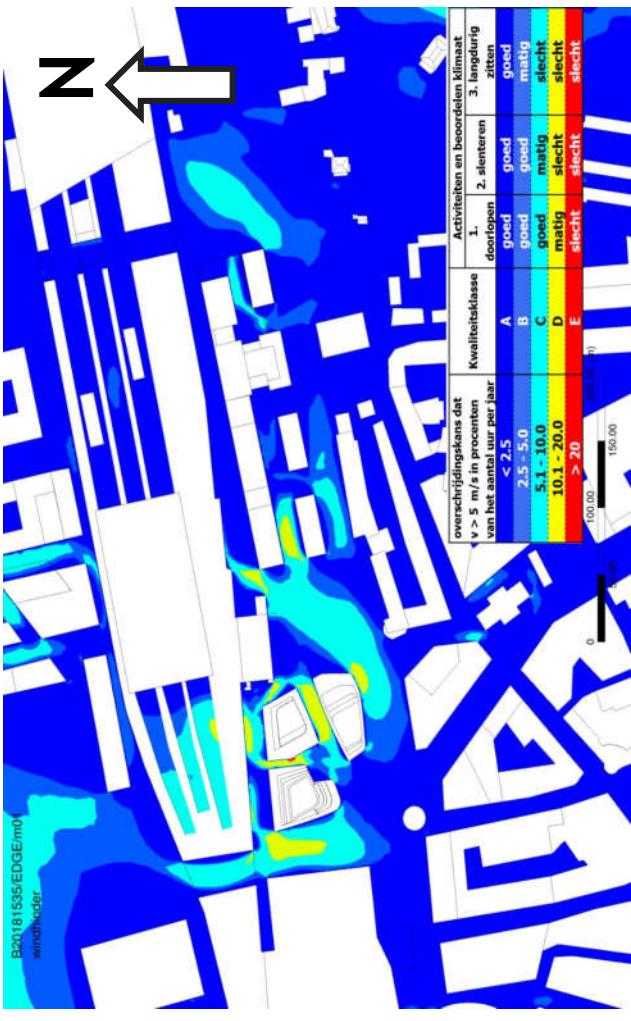
Windstatistiek

Met behulp van NPR 6097 is de windstatistiek voor de bouwlocatie bepaald. NPR 6097 maakt gebruik van 40 jaar KNMI-meetgevens van 51 KNMI-meestations. Met behulp van deze meetgevens is een dataset gemaakt waarmee voor iedere locatie in Nederland de windstatistiek op 60 m hoogte bepaald kan worden. De statistiek wordt daarbij gecorrigeerd voor ruwheden in het landschap. Bij de randvoorwaarden in de CFD-berekening is een ruwhedslengte aangehouden van $20 = 1 \text{ m}$ (stedelijk gebied) voor het landinwaartse gebied.

In bijlage 3 zijn de windstatistiek en de ruwheid van de omgeving te vinden. Hieronder wordt in een windroos de windstatistiek ter plaatse van het project gegeven. In de windroos is eveneens rekening gehouden met de hoogte van de windsnelheid per windrichting.

Resultaten/conclusies windonderzoek

Windgevaar

Er is geen windgevaar.

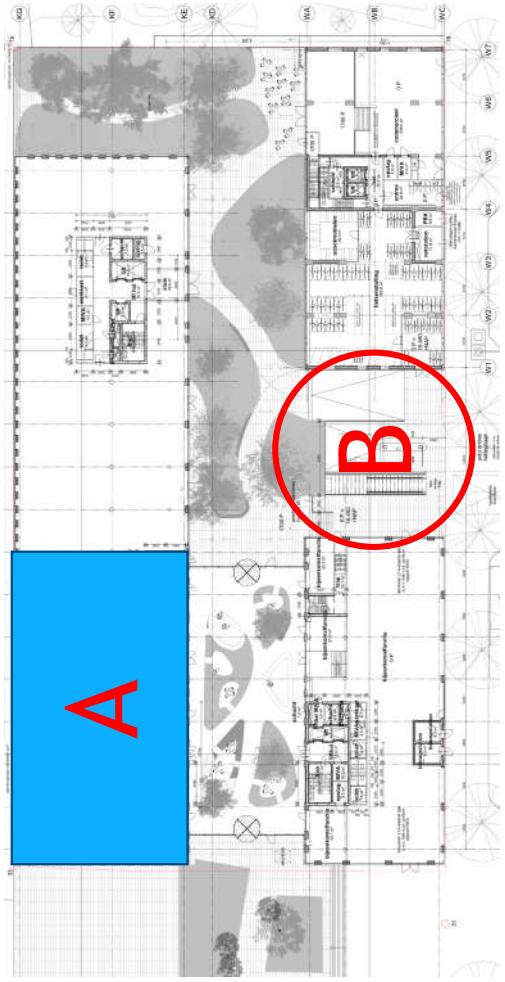
Windhinder

Bovenstaande figuur maakt het windhinderklimaat rondom het project inzichtelijk.

Met name rondom EDGE heerst een prima windklimaat. Er zijn twee gebieden rondom EDGE met klasse C wat acceptabel is als slentergebied.

A is het gebied tussen de toren en de overige gebouwdelen van EDGE. Door hier rekening te houden met het plaatsen van de entrees kan dit worden ondervangen.

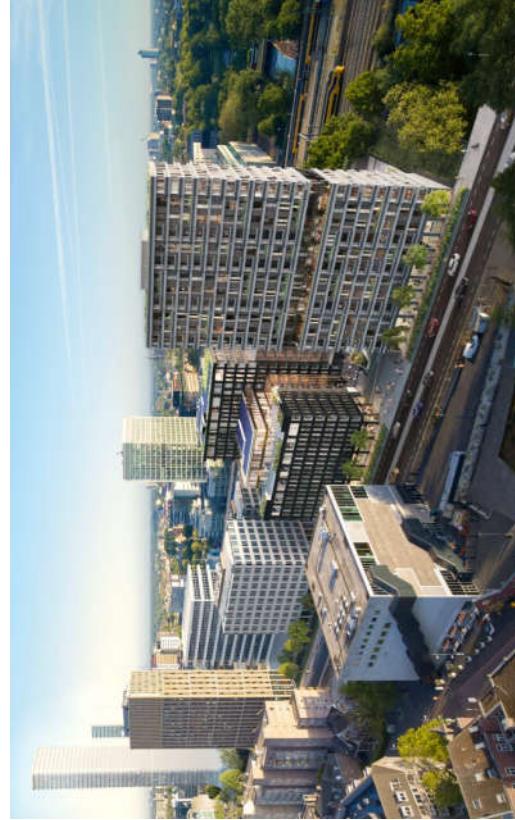
Conclusie
Er heerst over het algemeen een goed windklimaat. Er zijn dan ook geen maatregelen noodzakelijk.

Voor het tussenliggende gebied met klasse B en C kan door lokaal maatregelen te treffen het klimaat worden verbeterd.

B is het gebied ten zuidoosten van de toren. Dit is openbaar gebied en prima als slentergebied.

Ter plaatse van C heerst klasse A wat een prima windklimaat is.

Herziening ontwerp

Gebouwdeel A is met 1 laag verlaagd. Dit heeft geen invloed op de uitkomsten van de berekeningen van het windonderzoek. Ook de verplaatsing van de initiatieflocatie naar locatie B heeft geen impact op de resultaten zoals deze zijn gepresenteerd.

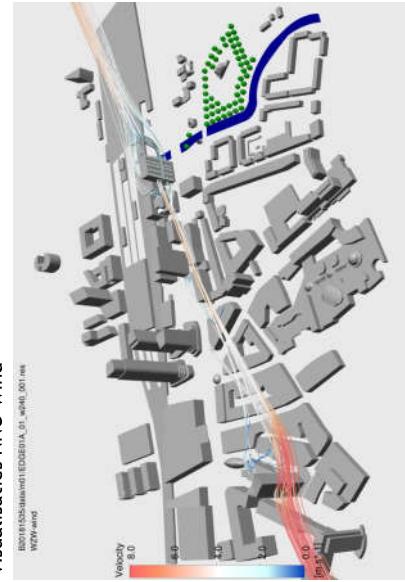
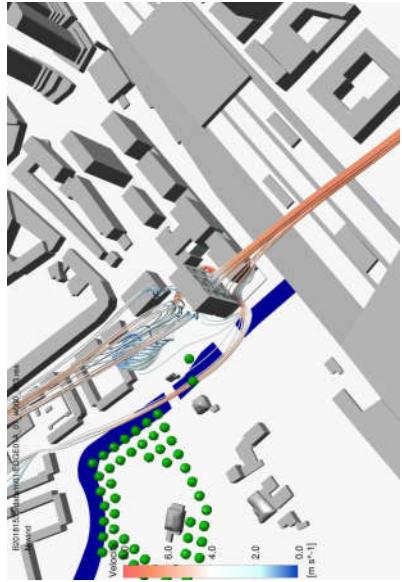
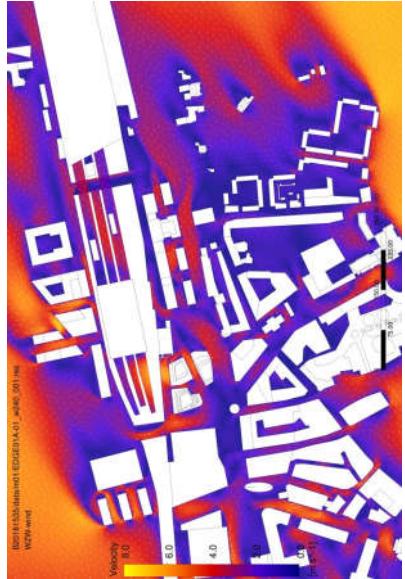
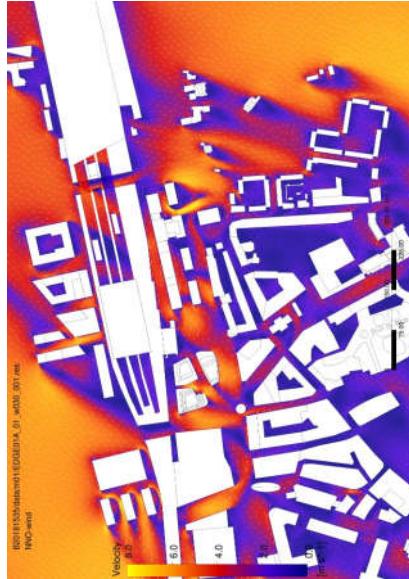
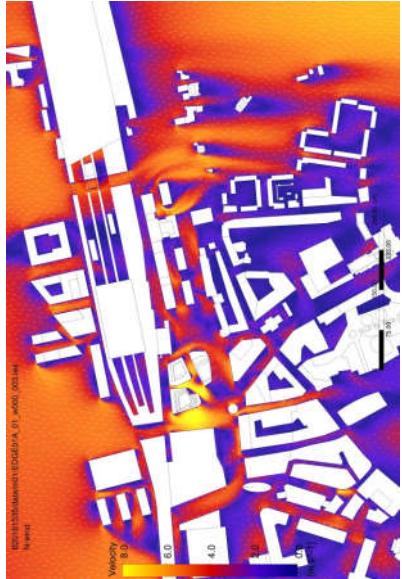
Analyse windklimaat

Analyse

Het windklimaat kan als vrij goed worden omschreven conform de criteria NEN 8100. Wil dit dan zeggen dat er bijna helemaal geen wind is te verwachten? Nee, er zijn wel degelijk windrichtingen waarbij er hogere windsnelheden kunnen worden verwacht ter plaatse van de print tussen de toren en de overige gebouwdelen.

Dit is met name bij noordenwind en noordoostenwind het geval. Dit betekent niet dat er sprake is van een slecht windklimaat. Deze windrichtingen komen volgens de statistiek van de NPR 6097 namelijk vrij weinig voor.

Tot slot nog inzoomend op de meest voorkomende windrichting WZW-wind. Bij deze windrichting zie je het effect van hoogbouw in de aanstroming. In dit geval de hoogbouw op zo'n 600 meter van EDGE. Hierdoor wordt de luchtstroming verstoord en is er minder overlast in en rondom het plangebied.

Visualisaties N-W wind

Visualisaties NNE-wind

Visualisaties WZW-wind

Bijlage 1: Numeriek inlegvel

Project	Projectgegevens
Projectnaam	EDGE Eindhoven
Opdrachtgever	EDGE Technologies
Projectleider	D. van der Werff
Datum	Juli 2019
Model	Algemene gegevens model
Omvang gemodelleerd gebied	Een straal van 300 meter rondom het projectgebied net zuidwest gezien de hoogbouw tot 600 meter
Kerngebied	Stationsgebied Eindhoven
Omgeving	Eindhoven Centrum
Afmetingen model	$\pi r^2 h$ met straal van ca. 1.8 km en een hoogte van 500 meter
Blokkeringsgraad	-5%
Gemodelleerd groen	Nee
Onderzochte windrichtingen	12 (elke richting representeert één windsector van 30 graden)
Onderzochte configuraties	DO-ontwerp EDGE in huidige omgeving
Computerinstellingen	Specifieke gegevens van gebruikte programmatuur
Programmatuur	Ansys CFX v18.2, FVM (eindige volume methode)
Algemeen	Drie-dimensionaal, tijdsoneindelijk, isothermisch
Rekenrooster	Ca. 30 miljoen cellen (tetragrid met prisma's ter plaatse van de wanden om de grenslag goed te modelleren)
Turbulentiemodellering	RNG k-e turbulentiemodel
Convective differentieschema's	SnelheidscOMPONENTEN: High Resolution (second order UPWIND) Turbulente grootHEDEN: UPWIND Scalaire grootHEDEN: High Resolution (second order UPWIND)
Randvoorwaarden	Gebruikte randvoorwaarden
Instroomprofiel	Logaritmisch windprofiel (Richard & Hoxey)
Uitlaat	Ongedwongen (geen drukverschil)
Grond buiten gemodelleerde omgeving	Ruwheidslengte $z_0 = 1$ meter voor stedelijk gebied
Gebouwen	Lokale ruwheid van 0.01 meter
Gegevensbewerking en -beoordeling	Gegevens voor locatie en berekening windklimaat
Amersfoortse coördinaten	X=161690 Y=383713
Drempelsnelheid hinder	5 m/s
Drempelsnelheid gevvaar	15 m/s
Beoordeling	Algemeen, afhankelijk van uiteindelijke functie-indeling
Gepresenteerde resultaten	Rapport: plots van kwaliteitsklassen voor windhinder en gevvaarrriteria

Bijlage 2: Toelichting beoordeling windklimaat

Toelichting beoordeling windklimaat

In de beoordeling van het windklimaat wordt rekening gehouden met deze tabel.

Windsnelheid [m/s]	Effect
< 5	geen effecten waarneembaar enige effecten op het lopen waarneembaar
5 - 10	duidelijke effecten op het lopen waarneembaar
> 10	zeer duidelijke effecten op het lopen waarneembaar

Het windklimaat wordt in een onderzoek voor twee verschillende aspecten beoordeeld:

- Windgevaar;

Windgevaar

Hierbij wordt getoetst aan een windsnelheid van 15 m/s. In de norm wordt het acceptabel geacht dat deze windsnelheid maximaal 0.05% (ongeveer 4 uur per jaar) voorkomt. Komt deze windsnelheid meer dan 0.3% per jaar voor dan spreekt met van ‘windgevaar’. In het tussenliggende gebied (tussen de 0.05% en de 0.3%) is er sprake van een ‘beperkt risico’.

Beperkt risico wordt aanvaardbaar geacht voor doorloopgebieden, maar niet voor slentergebieden. Indien beperkt risico optreedt in slentergebieden, dan moeten ook hier maatregelen getroffen worden om dit te voorkomen.

Wanneer er sprake is van windgevaar moeten maatregelen worden getroffen door de gebouwontwikkelaar en/of de eigenaar van het openbaar gebied. Windgevaar op plaatsen waar mensen zich kunnen bevinden moet voorkomen worden. Windgevaar kun je daarom een ‘veiligheidseis’ noemen.

Vanaf een lokale windsnelheid van 5 m/s (vergelijkbaar met een ‘matige wind’) zijn effecten merkbaar, zoals haar dat in de war raakt.

Vanaf een lokale windsnelheid van 15 m/s (vergelijkbaar met harde tot stormachtige wind) ontstaat moeite met lopen. Opgemerkt wordt dat hier gesproken wordt over windsnelheden op ooghoogte.

Activiteiten

Bij de beoordeling van het windklimaat wordt niet alleen rekening gehouden met de windsnelheid, maar wordt ook rekening gehouden met de activiteit die men ondernemt. Bij lopen of wandelen heeft men minder snel last van de wind, dan bij het slenteren op de markt langs de marktkraampjes, of bij afscheid nemen bij de voordeur. Zittend op het terras is men daarentegen weer gevollerig voor het windklimaat. Bij de beoordeling wordt daarom rekening gehouden met drie activiteiten, te weten:

- **Doorloopgebieden:** voor alle gebieden waar mensen lopen om zich van A naar B te verplaatsen.
 - **Slentergebieden:** hierbij kan met denken aan slenteren op de markt of afscheid nemen bij de voordeur.
 - **Plaats voor langdurig zitten:** Hierbij kan men denken aan een bankje in het park.
- Opgemerkt wordt dat de activiteiten dus plaatsgebonden zijn.

Windhinder

Hierbij wordt getoetst aan een windsnelheid van 5 m/s. De beoordeling van windhinder is afhankelijk van hoe vaak deze windsnelheid per jaar optreedt. De tijdsduur dat dit optreedt, is verdeeld in vijf klassen van minder dan 2.5% (klasse A) t/m meer dan 20% (klasse E). Hoe deze klasse beoordeeld wordt, is afhankelijk van de activiteit. Dit is weergegeven in onderstaande tabel.

Er is geen wettelijke verplichting om windhinder te voorkomen of te beperken. Het is aan de gebouwontwikkelaar en/of de eigenaar van het openbaar gebied welke maatregelen hij wil treffen om het comfort te verhogen. Windhinder kun je daarom een ‘comforteis’ noemen.

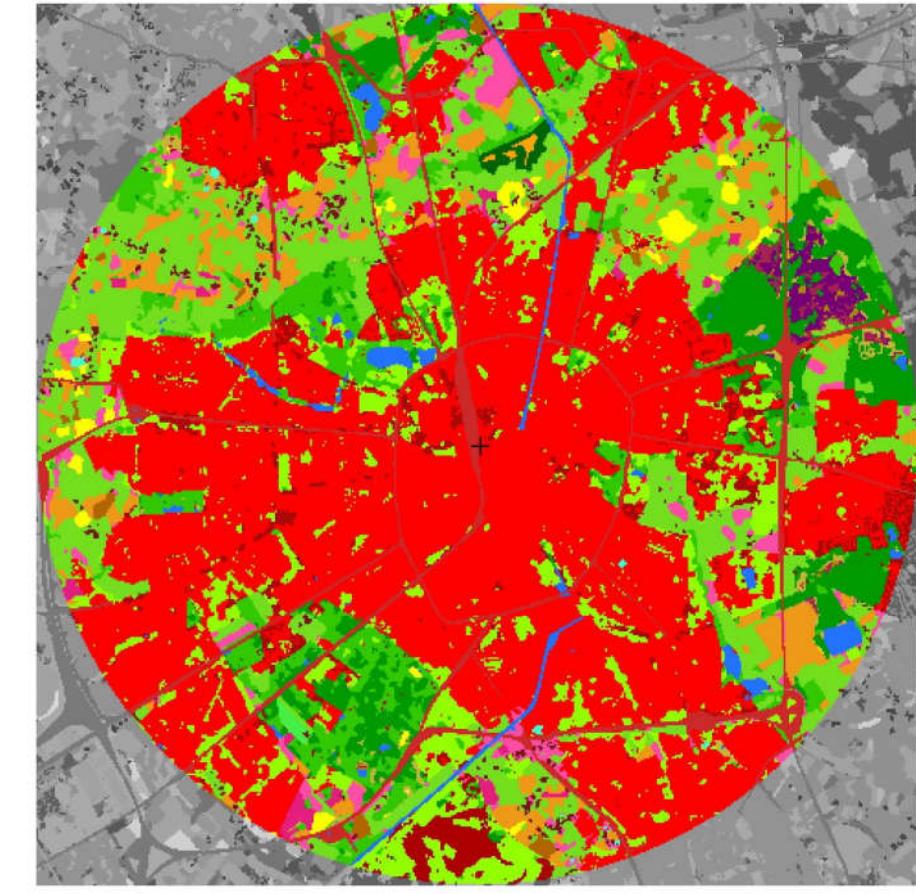
Bij doorloopgebieden (bijvoorbeeld op het trottoir of op straat) is sprake van een slecht windhinderklimaat als het meer dan 1.5 dag per week (> 20% van de tijd) harder waait zodat bijvoorbeeld je haart in de war kan raken (snelheid meer dan 5 m/s). Bij een matig windklimaat is dit $\frac{1}{4}$ à 1.5 dag per week. We spreken van een goed windklimaat als deze periode minder is dan $\frac{1}{4}$ dag per week.

Op een terras is sprake van een slecht windhinderklimaat als het meer dan 0.5 dag per week (> 5% van de tijd) harder waait zodat bijvoorbeeld je papieren van je tafeltje wegwaaien. Bij een matig windklimaat is dit $\frac{1}{4}$ à 0.5 dag per week. We spreken van een goed windklimaat als deze periode minder is dan $\frac{1}{4}$ dag per week.

overschrijdingskans dat $v > 5$ m/s in procenten van het aantal uur per jaar	kwaliteitsklasse	activiteiten	1. doorlopen	2. slenteren	3. langdurig zitten
< 2.5	A	goed	goed	goed	goed
2.5 - 5.0	B	goed	goed	matig	matig
5.1 - 10.0	C	goed	matig	matig	slecht
10.1 - 20.0	D	matig	slecht	slecht	slecht
> 20	E	slecht	slecht	slecht	slecht

Bijlage 3: Windstatistiek en terreinruwheid bij project

ID	z_0 (m)	Rood	Groen	Blauw	Kleur	Klasse
0	0,03	0	0	0	Geen gegevens	
1	0,03	115	223	31	Gras,	
2	0,17	239	153	25	Mars,	
3	0,07	178	102	0	Aardappelen	
4	0,7	229	31	127	Bieten	
5	0,16	265	265	0	Grassen	
6	0,07	255	78	168	Oranje landbouwgewassen	
7	0,15	4	222	30	Buitland	
8	0,1	70	255	207	Glastrambouw	
9	0,39	69	239	69	Boerengaard	
10	0,07	172	129	168	Bollen	
11	0,15	51	200	0	Loofbos	
12	0,75	0	153	0	Naaldbos	
16	0,001	36	115	255	Zout water	
17	0,001	0	0	153	Zout water	
18	1,6	265	0	0	Stedelijk bebouwd gebied	
19	0,5	172	0	0	Bebouwing in buitengebied	
20	1,1	51	200	0	Loofbos in bebouwd gebied	
21	1,1	0	153	0	Naaldbos in bebouwd gebied	
22	2	171	9	9	Bos met dichte bebouwing	
23	0,03	148	265	0	Gras in bebouwd gebied	
24	0,001	255	255	102	Kale grond in bebouwd buitengebied	
25	0,1	204	42	42	Hoodgroeven en spoor wegen	
26	0,5	118	24	24	Bebouwing in agrarisch gebied	
27	0,0003	0	0	0	Start- en landingsbanen	
28	0,1	204	42	42	Parkplaats	
30	0,0002	176	48	96	Kwekerijen	
31	0,0003	230	251	4	Open zand in kustgebied	
32	0,02	137	212	43	Open duurvegetatie	
33	0,06	90	186	64	Geklemd duurvegetatie	
34	0,04	117	0	117	Dunne heide	
35	0,0003	265	265	102	Open stuizand	
36	0,03	117	0	117	Heide	
37	0,04	164	35	83	Matig vergaste heide	
38	0,06	173	139	6	Sterk vergaste heide	
39	0,06	36	153	150	Hoge heide	
40	0,75	6	90	76	Bos in hoogveengebied	
41	0,03	265	192	203	Oranje moerasvegetatie	
42	0,1	265	185	0	Rietvegetatie	
43	0,75	0	100	0	Bos in moerasgebied	
44	0,07	56	198	97	Vleidiegebied	
45	0,03	197	182	57	Oranje open begroeid natuurgebied	
46	0,001	265	265	0	Kale grond in natuurgebied	

Windsnelheid in m/s	Distributief in percentages per windrichting op 60 meter hoogte							total
	0°	30°	60°	90°	120°	150°	210°	
0	0,9	0,2%	0,2%	0,3%	0,2%	0,3%	0,3%	0,3%
1	1,9	0,7%	0,7%	0,7%	0,6%	0,8%	0,9%	0,8%
2	2,9	0,9%	1,0%	1,0%	0,9%	1,1%	1,2%	1,2%
3	3,9	0,9%	1,1%	1,2%	1,0%	0,9%	1,7%	1,7%
4	4,9	0,8%	1,1%	1,3%	1,0%	0,8%	1,4%	1,4%
5	5,9	0,6%	0,9%	1,1%	0,8%	0,5%	2,1%	1,9%
6	6,9	0,4%	0,7%	0,8%	0,6%	0,5%	1,0%	1,1%
7	7,9	0,2%	0,5%	0,6%	0,4%	0,2%	1,7%	0,6%
8	8,9	0,1%	0,3%	0,4%	0,3%	0,1%	0,6%	0,4%
9	9,9	0,1%	0,2%	0,3%	0,2%	0,0%	0,4%	0,4%
10	10,9	0,0%	0,1%	0,2%	0,1%	0,0%	0,7%	0,3%
11	11,9	0,0%	0,0%	0,1%	0,0%	0,0%	0,5%	0,5%
12	12,9	0,0%	0,0%	0,1%	0,0%	0,0%	0,3%	0,1%
13	13,9	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,2%	0,1%
14	14,9	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	0,1%
15	15,9	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	0,1%
16	16,9	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%
17	17,9	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
18	18,9	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
19	19,9	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
20	20,9	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
21	21,9	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
22	22,9	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%